

ТЕНДЕНЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УМОВАХ РИЗИКУ

Інвестиційна діяльність комерційних банків невід’ємно супроводжується ризиками, які періодично виникають в ринковому середовищі і так чи інакше впливають на відхилення від запланованих результатів інвестиційних рішень. Сучасні ринки характеризуються особливою мінливістю, зокрема через вплив геополітичних та безпекових чинників, що посилює необхідність оперативного реагування банківських установ на нові виклики і пошуку шляхів оптимального розміщення капіталу. В таких умовах формування інвестиційного портфелю банку має забезпечити гармонійний баланс між інструментами банківського інвестування в контексті диверсифікації ризиків, підтримання ліквідності і платоспроможності та забезпеченні стабільності доходу.

Комбінація різних інструментів банківського інвестування при формуванні структури інвестиційного портфелю дає можливість провадити інвестиційну діяльність у кількох основних напрямках [1]:

– *Інвестиції у власний розвиток.* Ідеться про придбання нерухомості, обладнання, інформаційних систем та інших активів, що безпосередньо збільшують вартість банку і поліпшують якість його послуг.

– *Участь у капіталі інших підприємств.* Це може бути купівля часток (паїв) або пакетів акцій у компаніях, які становлять стратегічний інтерес для банку. Інший варіант – створення спільних підприємств з метою виходу на нові ринки чи розширення спектра продуктів.

– *Фінансування конкретних проєктів.* Банк вкладає кошти в інфраструктурні, промислові чи інноваційні ініціативи та контролює процес їх реалізації. Часто до цього належить і консультативний супровід, щоб зменшити ймовірність технічних чи організаційних ризиків.

– *Довгострокове кредитування під реальні активи.* Видача позик із заставою нерухомості чи обладнання дає змогу банку впливати на умови фінансування та мати додаткову гарантію повернення коштів.

У розвинених ринкових економіках провідним сегментом фондового ринку, який є привабливим і для банківських установ, є корпоративні цінні папери, адже їх купівля-продаж сприяє прямому інвестуванню в економіку. Натомість, ризики, спричинені війною, що триває в Україні, значно вплинули на вітчизняний фінансовий ринок та зумовили ряд суттєвих змін у тенденціях інвестиційної діяльності комерційних банків.

По-перше, банки змінили свою інвестиційну політику у бік більш безпечних активів, зокрема державних облігацій, які уряд випускає з метою фінансування оборонних та соціальних заходів. Такі папери хоч і мають відносно невисоку дохідність, проте їх привабливість зросла завдяки державним гарантіям і відносно невисокому ризику неповернення.

По-друге, загальне скорочення інвестиційної активності підприємств через воєнні дії зумовило зменшення попиту на довгострокові банківські кредити. У реальному секторі зберігається невизначеність, пов’язана з логістичними складнощами, руйнуванням інфраструктури та зростанням витрат на безпеку. Тож банки уникають надмірних вкладень у високоризикові проєкти, натомість, надають перевагу короткостроковому фінансуванню або ретельно перевіряють позичальників перед наданням довгострокових позик.

По-третє, помітним явищем стали операції на вторинному ринку цінних паперів, коли банки можуть швидко змінювати структуру своїх портфелів залежно від ситуації. Водночас активізувалися операції РЕПО, які допомагають підтримувати ліквідність за умов підвищеної волатильності. НБУ та інші регулятори також посилили контроль за діяльністю банків, аби запобігти можливим зловживанням і підтримати стабільність системи загалом.

Таким чином, у сучасних воєнних реаліях українські банки змушені постійно адаптовувати свої інвестиційні стратегії, обираючи більш захищені інструменти, вчасно переоцінюючи ризики та застосовуючи методи мінімізації їх впливу з метою збереження фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності. Тож, навіть, у складних умовах вітчизняні банки намагаються залишатися гнучкими й здійснювати пошук оптимальних шляхів співпраці з клієнтами та державою.

Список використаних джерел

1. Василенко Д. В. Особливості здійснення банківської інвестиційної діяльності в Україні. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. 2008. Вип. 13. С. 248–255.